# Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 9. 2010, sp. zn. 3 VSPH 608/2010, ECLI:CZ:VSPH:2010:3.VSPH.608.2010.1

**Číslo:** 114/2011

**Právní věta:**

Princip specializace soudců (soudních oddělení) v insolvenčním řízení na agendu reorganizací (jako způsobu řešení dlužníkova úpadku) je možné ve smyslu § 42 odst. 2 zákona č. 6/2002 Sb. ve znění pozdějších předpisů promítnout do rozvrhu práce jedině tak, že věci budou do příslušného oddělení rozděleny podle hledisek určitelných ke dni zahájení insolvenčního řízení (např. podle toho, zda byl návrh na reorganizaci podán spolu s insolvenčním návrhem, popřípadě podle kritérií stanovených v § 316 odst. 4 insolvenčního zákona).

**Soud:** Vrchní soud v Praze

**Datum rozhodnutí:** 14.09.2010

**Spisová značka:** 3 VSPH 608/2010

**Číslo rozhodnutí:** 114

**Číslo sešitu:** 9

**Typ rozhodnutí:** Usnesení

**Hesla:** Insolvence, Obsazení soudu, Reorganizace

**Předpisy:** § 316 IZ
§ 42 odst. 2 předpisu č. 6/2002Sb.

**Druh:** Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

**Sbírkový text rozhodnutí:**

*K r a j s k ý s o u d v Praze usnesením ze dne 30. 6. 2010, v bodě I. výroku odmítl návrh na povolení reorganizace dlužníka I. H. C., s. r. o. (dále jen dlužník), ze dne 24. 5. 2010, v bodě II. výroku prohlásil na majetek dlužníka konkurs a v bodě III. výroku konstatoval, že JUDr. Ing. H. H. již byla ustanovena insolvenční správkyní. V bodě IV. výroku uvedl, kdy nastávají účinky tohoto usnesení, v bodě V. výroku nařídil přezkumné jednání a svolal schůzi věřitelů. V bodě VI. výroku pak uložil insolvenčnímu správci, aby nejméně 7 dní přede dnem konání první schůze věřitelů předložil soudu zprávu o hospodářské situaci dlužníka ke dni prohlášení konkursu.*

*V odůvodnění svého usnesení soud prvního stupně uvedl, že usnesením č. j. KSPH 39 INS 2737/2010-A-13 rozhodl o zjištění úpadku dlužníka. Dlužník včasným podáním navrhnul povolení reorganizace; v návrhu tvrdil, že splňuje podmínky přípustnosti reorganizace z hlediska počtu zaměstnanců i obratu za poslední účetní období předcházející podání insolvenčního návrhu. Z vyjádření insolvenčního správce ze dne 18. 6. 2010 však podle soudu vyplynulo, že dlužník výše*

*uvedené zákonné podmínky nesplňuje. Soud ověřil u Finančního úřadu v Benešově, že dlužníkův obrat za poslední účetní období předcházející podání insolvenčního návrhu, tedy od 1.10.2008 do 30. 9. 2009, byl nižší než 100 000 000 Kč a též u OSSZ, že počet zaměstnanců činí 57. Soud uzavřel, že dlužník prokazatelně nesplňuje ani jednu ze dvou alternativních podmínek přípustnosti reorganizace a vzhledem k tomu, že dlužník nepředložil insolvenčnímu soudu do patnácti dnů po rozhodnutí o úpadku reorganizační plán schválený alespoň polovinou všech zajištěných věřitelů počítanou podle výše jejich pohledávek a alespoň polovinou všech nezajištěných věřitelů počítanou podle výše jejich pohledávek, návrh na povolení reorganizace odmítl.*

*Proti tomuto unesení se dlužník včas odvolal a namítal zejména, že soud porušil ústavní zásadu vyjádřenou v čl. 38 odst. Listiny, tedy že nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci. V rozvrhu práce byla věc dlužníka přidělena soudkyni JUDr. H. B., zatímco napadené usnesení vydal soudce JUDr. T. M. Dlužník má za to, že věc nebyla odňata a přidělena jinému soudci ze zákonných důvodů.*

*V r c h n í s o u d v Praze zrušil usnesení soudu prvního stupně a věc mu vrátil k dalšímu řízení.*

**Z odůvodnění:**

Vrchní soud v Praze, aniž nařizoval jednání (§94 odst. 2 písm. c/ IZ) přezkoumal napadené usnesení i řízení jeho vydání předcházející a dospěl k závěru, že odvolání je důvodné.

Podle ustanovení Čl. 38 odst.1, věty první a druhé, Listiny základních práv a svobod, která tvoří součást ústavního pořádku České republiky, „nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci“ a „příslušnost soudu i soudce stanoví zákon“.

Podle ustanovení § 36 odst. 2 o. s. ř. „rozvrh práce určí, který senát nebo jediný soudce (samosoudce) věc projedná a rozhodne“.

Rozvrh práce jednak určuje soudce a přísedící tvořící senát, samosoudce, asistenty soudců, vyšší soudní úředníky a soudních vykonavatele, kteří budou působit v jednotlivých soudních odděleních, jednak určuje způsob rozdělení věcí mezi jednotlivá soudní oddělení; prostřednictvím rozvrhu práce se však též ve smyslu ustanovení Čl. 38 odst. 1, věty druhé, Základní listiny práv a svobod a § 36 odst. 2 o. s. ř. stanoví příslušnost soudce. Spor nebo jinou právní věc smí projednat a rozhodnout jen soudce (soudci a přísedící tvořící senát nebo samosoudce) určený v souladu s rozvrhem práce. Jestliže by spor nebo jinou právní věc projednal „nesprávně obsazený“ soud, pak by šlo o zmatečnost ve smyslu ustanovení § 229 odst. 1 písm. f) o. s. ř., a též o porušení ústavního principu vyjádřeného v ustanovení Čl. 38 odst. 1, větě první, Listiny základních práv a svobod, podle něhož „nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci“ (srovnej též závěry vyjádřené v rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 22. 10. 2008, sp. zn. 21 Cdo 1222/2008).

V daném insolvenčním řízení byla věc po zahájení řízení (po dni 16. 3. 2010) přidělena u soudu prvního stupně – jak vyplývá z obsahu spisu – do soudního oddělení 39 INS, v němž byla soudkyní JUDr. H. B. Poté, co jmenovaná soudkyně dopisem ze dne 18. 3. 2010 požádala místopředsedu soudu Mgr. L. D. o zvážení možnosti přidělit spis jinému soudci specialistovi na způsob řešení úpadku reorganizací, učinil místopředseda soudu dne 22. 3. 2010 do spisu záznam, že spis zůstane v senátu 39 INS, ovšem jen do momentu, kdy dojde návrh na reorganizaci. Patrně v souladu s tímto opatřením místopředsedy soudu pak asistent soudce Mgr. Z. Z. (asistent soudce JUDr. T. M.) – aniž byl ovšem k tomu v daném insolvenčním řízení soudcem pověřen, vyzval dlužníka k doplnění návrhu na povolení reorganizace (usnesením ze dne 26. 5. 2010). Tentýž asistent soudce pak usnesením ze dne 1. 6. 2010 zrušil jednání nařízené na 11. 6. 2010. Poté, bez jakéhokoliv dalšího opatření, opět patrně v důsledku pokynu místopředsedy krajského soudu, bez jednání, rozhodl insolvenční soud samosoudcem JUDr. T. M. napadeným usnesením (tedy soudcem zařazeným do jiného soudního

oddělení, byť věc zůstala nadále v soudním oddělení JUDr. H. B., která rozhodla i o úpadku dlužníka) o odmítnutí návrhu na povolení reorganizace.

Postup v jehož důsledku byla insolvenční věc pokynem místopředsedy soudu přidělena do soudního oddělení, v němž byl samosoudcem JUDr. T. M., zákon neumožňuje. Takový postup není možný ani podle úpravy v ustanovení § 2a odst. 1 vyhlášky č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy, ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto ustanovení [a shodně podle ustanovení § 44 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů] předseda soudu přidělí věc jinému senátu (samosoudci), nemůže-li věc v určeném soudním oddělení projednat a rozhodnout žádný senát nebo samosoudce. O takový případ však v dané věci zjevně nešlo.

Opatření místopředsedy soudu nebylo v dané věci možné ani se zřetelem k tomu, že rozvrh práce Krajského soudu v Praze v rozhodném období stanovil specializaci pro reorganizaci v soudním oddělení 38 INS a 40 INS. Princip specializace, který se takto podle rozvrhu práce insolvenčního soudu uplatňoval na způsob řešení úpadku reorganizací, byl aplikován v rozporu se zákonem. Rozdělení věcí mezi jednotlivá soudní oddělení s využitím specializace agendy musí být ve smyslu § 42 odst. 2 citovaného zákona provedeno tak, aby nejpozději v den, kdy věc došla soudu, bylo bez využití rejstříků nebo jiných evidenčních pomůcek nepochybné, do kterého soudního oddělení věc podle specializace náleží. Toto pravidlo platí bezvýjimečně i pro insolvenční řízení, které je jediným (ve smyslu jednotným) řízením; okolnost, že úprava v insolvenčním zákonu rozděluje celé insolvenční řízení do několika fází (např. fáze od zahájení insolvenčního řízení do rozhodnutí o úpadku) na tom ničeho nemění. Obdobně je tomu např. v řízení o výkon rozhodnutí prodejem nemovitosti, upraveném v občanském soudním řádu, které je také co do svého průběhu rozděleno do několika fází, ukončených usnesením soudu, avšak jde též o jediné řízení.

Princip specializace soudců (soudních oddělení) v insolvenčním řízení na agendu reorganizací (jako způsobu řešení dlužníkova úpadku) je možné ve smyslu § 42 odst. 2 citovaného zákona promítnout do rozvrhu práce jedině tak, že věci budou do příslušného oddělení rozděleny podle hledisek určitelných ke dni zahájení insolvenčního řízení (např. podle toho, zda byl návrh na reorganizaci podán spolu s insolvenčním návrhem, popřípadě podle kritérií stanovených v § 316 odst. 4 IZ).

Odvolací soud proto z uvedených důvodů dospěl k závěru, že insolvenční soud byl při rozhodování věci nesprávně obsazen a že tedy došlo k odnětí účastníkova zákonného soudce, jestliže věc byla projednána a rozhodnuta v jiném soudním oddělení, než v soudním oddělení, do kterého náležela podle způsobu rozdělení věcí mezi jednotlivá soudní oddělení určeného ke dni, kdy věc došla soudu (§ 42 odst. 1 písm. c/ a § 42 odst. 2 citovaného zákona).

Rozhodnutí soudu prvního stupně je tak postiženo zmatečnostní vadou podle § 219a odst. 1 písm. a) o. s. ř. Odvolací soud je proto zrušil a podle § 221 odst. 1 písm. a) o. s. ř. vrátil věc soudu prvního stupně k dalšímu řízení.